

↓

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN
RAPPORTEURS over de ontwerpen van wet tot:

- a. aanwijzing van de takken van Rijksdienst der posten, der telegrafie en der telefonie voor een beheer als bedoeld in artikel 88 der Comptabiliteitswet (*Stb.* 1927, no. 259) (Aanwijzingswet PTT-1954);
- b. regeling van de postdienst en van de postchèque- en girodienst (Postwet 1954);
- c. instelling van een Rijkspostspaarbank (Postspaarbankwet 1954);
- d. instelling van een PTT-raad.

Bij de overweging van deze wetsontwerpen in de afdelingen der Kamer verklaarden verscheidene leden, tegen het ontwerp-aanwijzingswet P.T.T.-1954 ernstige bezwaren te hebben. De Bedrijvenwet en de Comptabiliteitswet worden door dit wetsontwerp volkomen uitgehold, doordat tal van belangrijke bepalingen van de Comptabiliteitswet buiten werking worden gesteld.

Reeds in de Memorie van Toelichting van het op 1 November 1947 ingediende wetsontwerp tot regeling van de rechtspositie van het Staatsbedrijf der P.T.T. sprak de toenmalige Regering als haar mening uit, dat een herziening van de Bedrijvenwet gewenst was. Gelijktijdig werd de opmerking gemaakt, dat het de vraag was, of een algemene regeling, als vervat in een algemeen geldende Bedrijvenwet, uit haar aard wel de meest toepasselijke kon zijn voor afzonderlijke bedrijven, die onderling een totaal verschillend bedrijfskarakter en onderling afwijkende behoeften bezitten.

Sedertdien zijn volle zeven jaren verstreken en nog is er niets gebeurd. Het is toch wel een weinig elegante figuur, dat iedere volgende aanwijzingswet een stap verder gaat met het aantal bepalingen van de Comptabiliteitswet, dat uitgeschakeld wordt, terwijl men niets doet om iets beters daarvoor in de plaats te stellen.

Deze leden waren voorts van oordeel, dat de motivering dezer wet op tal van punten wel bijzonder zwak is. Als voorbeeld zouden zij willen nemen art. 6 en de daarop gegeven toelichting.

Bij het tot stand komen van de Bedrijvenwet bestond er tussen Regering en Parlement overeenstemming, dat in het algemeen het vormen van afzonderlijke reserves voor de bedrijven moest worden vermeden en dat voor zover er reserves gevormd zouden worden, deze aan 's Rijks kas zouden moeten worden uitgekeerd. Zonder ook maar enige aandacht aan dit punt te schenken of de toen aangevoerde argumenten te weerleggen, volstaat men nu met op te merken, dat men bij de leiding van P.T.T. reeds voor de oorlog behoefte aan een zodanige reserve voelde, om de voor- en nadelige fluctuaties, veroorzaakt door de conjunctuurinvloeden te egaliseren. Te recht is reeds bij de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer de vraag gesteld, welk verschil het maakt of de P.T.T. de winsten aan de Staat afdraagt en bij teruggaande conjunctuur de verliezen vergoed krijgt, of dat de winsten worden gereserveerd

in het bedrijf en negatieve resultaten uit de reserve worden gedekt.

Het Vernieuwingsfonds wordt voorgesteld, omdat bij de afschrijvingen geen rekening wordt gehouden met het prijspeil, waarop de duurzame bedrijfsmiddelen zullen moeten worden vervangen. De hier aan het woord zijnde leden zouden er prijs op stellen te worden ingelicht hoe deze opmerking te verenigen is:

1. met de Memorie van Toelichting op wetsontwerp no. 3546 en de daar vermelde extra afschrijving over 1951 van f 36 355 573,51, waardoor de totale afschrijvingen over dat jaar niet minder dan f 66 759 241,88 belopen, terwijl deze cijfers voor de volgende jaren zijn:

1952	f 54 166 000
1953	79 359 000
1954	67 383 000
1955	71 710 000

2. met de toepassing van extra afschrijvingen in overeenstemming met de fiscale afschrijvingsfaciliteiten van de wet Belastingherziening 1950, hoewel het P.T.T.-bedrijf geen belasting betaalt;

3. met de door de beide ondertekenende bewindslieden toegestane verlaging van 6 % op 3½ % van de over de baten van het verkeersbedrijf aan 's Rijks schatkist te betalen uitkering, mede gemotiveerd op grond van de te lage afschrijvingen (zie Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer omtrent de algemene financiële beschouwingen over de Rijksbegroting voor het dienstjaar 1953).

De overige leden van dit artikel, waaronder dat betreffende de mogelijkheid van vorming van bijzondere reserves, zonder enige nadere aanduiding, „behoeven wel geen afzonderlijke toelichting” naar de mening der beide Ministers. De hier aan het woord zijnde leden zouden het op prijs stellen te worden ingelicht, in welke aanwijzingswetten gelijklopende bepalingen voorkomen. Deze leden hebben ernstige bezwaren tegen de vorming van afzonderlijke reserves bij de overheidsbedrijven, omdat deze de eenheid van de begroting aantasten, terwijl er naar hun mening geen enkel deugdelijk argument is aan te voeren voor dergelijke reservevorming.

Naar aanleiding van de artt. 10 en 11 van het wetsontwerp zouden deze leden willen vragen, of het niet beter geweest zou zijn de bedragen, genoemd in de artikelen van de Comptabiliteitswet, aan te passen aan het huidige prijspeil in plaats van deze buiten werking te stellen. Dat nu bij een wet van 1954 de wet van 24 Januari 1952, *Stb.* no. 37, al weer buiten werking gesteld wordt, maakt toch ook een enigszins vreemde indruk.

De artt. 28 en 30 der Comptabiliteitswet werden voor het Staatsbedrijf der P.T.T. minder juist geacht. Komen bij dit bedrijf kwijtscheldingen van vorderingen en dadingen dan zo veelvuldig voor? De hier aan het woord zijnde leden zouden het op prijs stellen te horen, waarom art. 32 der Comptabiliteitswet op het P.T.T.-bedrijf niet van toepassing is. Het tweede lid van art. 12 vinden zij wel bijzonder ver strekkend.

Deze leden betreunden ten zeerste, dat de Regering ondanks de herhaalde aandrang hunnerzijds niet de minste bereidheid toont een oplossing te zoeken voor de onbevredigende situatie, dat enerzijds te recht of ten onrechte door de staatsbedrijven geklaagd wordt over de verouderde regelingen, waaronder zij moeten werken, terwijl anderzijds de Staten-Generaal niet in

staat zijn een behoorlijke contrôle op deze bedrijven, waarin enorme bedragen zijn en worden geïnvesteerd, uit te oefenen.

Tegen de instelling van een P.T.T.-raad verklaarden de hier aan het woord zijnde leden geen enkel bezwaar te hebben, mits daaruit niet wordt afgeleid, dat zij aan de instelling van zulk een raad enige betekenis toekennen in verband met de zo zeer gewenste meerdere contrôle op het P.T.T.-beleid. De opzet om aan deze raad iedere bevoegdheid van enige betekenis te onthouden, blijkt uit het wetsontwerp zo duidelijk, dat deze leden niet de minste behoefte hadden, aan dit naar hun mening volkomen onbetekend instituut uitvoerige beschouwingen te wijden.

Verscheidene andere leden merkten op, dat de verschillende beperkingen, welke voortvloeien uit de Comptabiliteitswet en de Bedrijvenwet, een beletsel zullen vormen voor de dynamische uitgroei van het overheidsbedrijf der P.T.T.

Zij betreunden het, dat de rechtspersoonlijkheid, zoals deze werd gecreëerd door het ingetrokken wetsontwerp no. 636, niet is gehandhaafd. Hoewel enige bepalingen van de Comptabiliteits- en de Bedrijvenwet op P.T.T. niet van toepassing zullen zijn, zal voor een goede ontplooiing van dit bedrijf toch nog te weinig vrijheid worden geboden. De aan de orde zijnde wetsontwerpen hebben het vraagstuk van de status van en de contrôle op overheidsbedrijven geenszins tot een goede oplossing gebracht. Het blijft dan ook noodzakelijk, dat de Regering op korte termijn een commissie instelt om advies uit te brengen over de vraag, hoe status en contrôle te dezen behoren te zijn, zonder dat de bewegingsvrijheid der bedrijven te veel wordt aangetast.

Voorts merkten de hier aan het woord zijnde leden op, dat zij wel bijzondere waarde hechtten aan het kweken van eigen reserves door de staatsbedrijven om schommelingen in de conjunctuur te kunnen opvangen. Hoe meer stootkussens er bij teruggaande conjunctuur zijn, hoe beter, aldus deze leden. Wanneer in dat geval alles via de gewone begroting moet worden opgevangen, komen er grote moeilijkheden. Door reservevorming kan worden voorkomen, dat bij neergaande conjunctuur de verliezen voor rekening van de Staat komen. Er kan van deze reservevorming een gewenste stabiliserende werking uitgaan.

Sommige leden, die van deze wetsontwerpen met instemming hadden kennis genomen, spraken in het bijzonder de hoop uit, dat de P.T.T.-raad zich tot een actief lichaam zal ontwikkelen en hiervan meer zal uitgaan dan van de Postraad. Bij de behandeling in de Tweede Kamer is er bezwaar gemaakt, dat het woord „toezicht” niet in de taakomschrijving van deze raad is gekomen. Na de mededeling, door de Minister van Verkeer en Waterstaat bij de openbare behandeling in de Tweede Kamer ter zake gedaan, konden de hier aan het woord zijnde leden zich er wel bij neerleggen, dat dit woord niet is vermeld.

Zij hoopten inderdaad, dat de P.T.T.-raad een breder arbeidsveld zou krijgen en vroegen de Regering aan die raad enige middelen ter beschikking te stellen om zich in die zin te ontplooiën. Naar hun mening was het ontbreken daarvan mede reden, dat de Postraad zo weinig tot zijn recht is gekomen.

Vastgesteld 28 October 1954.

REGOUT
KRAMER
ALGRA
HELLEMA.